

BESLISSING OP BEZWAAR

475091-1514757

1. Bij brief van 7 november 2023 (digitaal ingediend op 8 november 2023) is door Medisch Keuringsinstituut Nederland B.V. te Amsterdam (hierna: bezwaarde) tijdig bezwaar gemaakt tegen de Prestatie- en tariefbeschikking medisch-specialistische zorg van 2 oktober 2023 met het kenmerk TB/REG-24602-02.
2. Het bezwaar richt zich specifiek tegen onderdeel 4 van artikel 29 (119027 t/m 119061a Rijbewijskeuringen) en art. 34d lid 3 van de Regeling medisch-specialistische zorg - NR/REG-2403a. De Regeling medisch-specialistische zorg - NR/REG-2403a is gewijzigd via de release RZ24b van het Dbc-pakket 2024 dat op 28 september 2023 is gepubliceerd. De ingangsdatum van de release is 1 januari 2024.
3. Naar aanleiding van dit bezwaar zijn bezwaarde, Maatschap voor psychiatrische rapportages en keuringen (Rijgeschikt Nederland), Graveland CBR Keuringen en Centraal Bureau Rijvaardigheidsbewijzen (CBR) op 22 januari 2024 gehoord. Het verslag van de hoorzitting is bijgevoegd.
4. In haar vergadering van 26 maart 2024 heeft de Raad van Bestuur van de NZa het hierboven vermelde besluit heroverwogen.
5. De NZa heeft besloten gedeeltelijk tegemoet te komen aan het bezwaar. De NZa herroept de bestreden beschikking voor zover deze beschikking ziet op de prestatie met de code 119063 en stelt hiervoor een wijzigingsbesluit vast. Voor het overige blijft het bestreden besluit in stand.
6. Achtereenvolgend wordt hieronder ingegaan op:
  - de achtergrond van de wijziging van de prestaties voor rijbewijskeuringen;
  - de aangevoerde bezwaren;
  - het standpunt van het CBR;
  - de motivering van dit besluit; en
  - de conclusie

ACHTERGROND WIJZIGING PRESTATIES RIJBEWIJSKEURINGEN

7. De bestreden beschikking kent een standaardprestatie voor de gezondheidsverklaring (prestatie 119027). Deze prestatie omvat 15 minuten directe tijd en 15 minuten indirecte tijd. Tot en met 2023 kon, naast deze standaardprestatie, door de zorgaanbieder een toeslag in rekening worden gebracht per 15 min extra directe tijd en per 15 min extra indirecte tijd (prestatie 119029). Voor de extra indirecte tijd gold als aanvullende voorwaarde dat neurologen en psychiaters deze toeslag in rekening mochten brengen. Zowel de extra directe als indirecte tijd mocht maximaal 2x in rekening worden gebracht.
8. Consumenten met uiteenlopende aandoeningen en beperkingen zijn voor het bemachtigen of verlengen van een rijbewijs afhankelijk van rijbewijskeuringen. De rekening van de keuring betaalt de consument zelf, omdat de keuring onverzekerde zorg is. De rekening voor de keuring kan, indien de keuring veel extra tijd in beslag neemt, oplopen tot honderden euro's. Betaalbaarheid voor de consumenten en toegankelijkheid van keuringen zijn daarom belangrijke aandachtspunten.

9. In de afgelopen jaren is er veel aandacht geweest voor (het in rekening brengen van) rijbewijskeuringen en heeft de NZa talloze meldingen van consumenten ontvangen over de hoogte van de prijs van rijbewijskeuringen en de manier waarop die wordt berekend. Naar aanleiding van deze meldingen heeft de NZa onderzocht op welke wijze de betaalbaarheid en toegankelijkheid van rijbewijskeuringen kan worden verbeterd. Hiertoe heeft de NZa contact gezocht met het CBR.

10. *Input CBR*

Het CBR ontvangt regelmatig klachten van consumenten over de kosten van de keuringen waarbij de kosten voor extra indirecte tijd het minst te duiden en verdedigen zijn. Naast de directe klachten bij het CBR, komen deze klachten ook via de Nationale Ombudsman, via diverse politici en burgerbrieven aan de minister, onder de aandacht van het CBR. Uit de integrale beoordeling van alle burgersignalen trekt het CBR de conclusie dat er geen redelijke verklaring is voor het verschil in tijdsbesteding van rijbewijskeuringen uitgevoerd door de verschillende specialismes, die het verschil in kosten voor de consument rechtvaardigen.

11. *Consultatie*

De NZa heeft, mede op basis van de input van het CBR, een voorstel voor aanpassingen in de prestatie- en tariefregulering van rijbewijskeuringen op 25 april 2023 ter consultatie aangeboden aan de betrokken branche- en beroepsverenigingen en de grote, specifiek op rijbewijskeuringen gerichte instellingen. Dit voorstel hield in dat de toeslag per 15 minuten extra directe tijd of per 15 minuten extra indirecte tijd werd gewijzigd. De toeslag voor extra directe tijd zou per 5 minuten extra directe tijd in rekening kunnen worden gebracht in plaats van per 15 minuten.

De toeslag voor extra indirecte tijd uitgevoerd door een neuroloog of psychiater zou alleen nog in rekening kunnen worden gebracht indien sprake is van een van de volgende categorieën keuringen:

- 8.6.1 dementie;
- 8.7 persoonlijkheidsstoornissen;
- 8.8 misbruik van psychoactieve stoffen (zoals alcohol en drugs).

12. De NZa heeft verschillende consultatiereacties ontvangen, waaronder van bezwaarde.

Bezwaarde benadrukt in deze reactie dat het voorbereiden en afhandelen van rijbewijskeuringen meer tijd vergt dan de 15 minuten indirecte tijd die is opgenomen in de standaardprestatie. De diversiteit en complexiteit van neurologische en psychiatrische aandoeningen, samen met comorbiditeit, rechtvaardigen extra indirecte tijd. Bezwaarde waarschuwt dat het afschaffen van de indirecte tijd voor bepaalde aandoeningen zou leiden tot een afname van de kwaliteit van keuringen, een verminderd aanbod van specialisten en langere wachtlijsten. Het voorstel om de toeslag directe tijd op te splitsen in een toeslag per 5 minuten wordt bekritiseerd omdat het niet het gewenste effect zou hebben en tot meer discussies met consumenten zou leiden.

13. Op 25 september 2023 heeft de NZa gereageerd op de reacties van de partijen. Naar aanleiding van de input van de Nederlandse Vereniging voor Neurologie (NVN) is de indicatie "7.4 progressieve neurologische en neuromusculaire ziektebeelden" toegevoegd aan de prestatie 119063.

14. De NZa heeft de prestatie- en tariefbeschikking medisch specialistische zorg met kenmerk TB/REG-24602-02 per 1 januari 2024 vastgesteld en de toeslag voor directe en indirecte tijd zoals opgenomen in prestatie 119029 vervangen door een aparte toeslag voor indirecte tijd (prestatie 119063) en directe tijd (prestatie 119062).

AANGEVOERDE BEZWAREN

15. Bezwaarde voert –samengevat weergegeven– aan dat de NZa ten onrechte de prestatie 119029 waarmee zorgaanbieders tot en met 2023 een toeslag per 15 min extra directe tijd en per 15 min extra indirecte tijd in rekening konden brengen heeft geschrapt en vervangen door de prestaties 119062 en 119063.
16. Bezwaarde is het ten eerste niet eens met het besluit dat de prestatie voor extra indirecte tijd met code 119063 alleen nog maar in rekening mag worden gebracht door neurologen en psychiaters bij vier limitatief genoemde indicaties en niet meer voor elke indicatie die onder hun vakgebied valt zoals dat voor 1 januari 2024 het geval was. Bezwaarde stelt dat voor alle indicaties die onder het vakgebied van neurologen en psychiaters vallen een toeslag voor extra indirecte tijd in rekening gebracht moet kunnen worden.
17. Ten tweede is bezwaarde het niet eens met de wijziging van eenheid waarmee de prestatie voor de extra directe tijd in rekening kan worden gebracht, van 15 minuten naar 5 minuten. Deze wijziging leidt volgens bezwaarde eerder tot meer dan tot minder discussies met consumenten. Consumenten zullen nog meer gaan letten op de duur van de rijbewijskeuring en klagen over de invulling van de keuring. In de huidige tariefstructuur moet vooraf worden gemeld welke prestaties in rekening worden gebracht en dit is bij een prestatie van 5 minuten nog lastiger.
18. De NZa baseert deze wijzigingen op *practice based* informatie van het CBR, maar het is voor bezwaarde onduidelijk om welke informatie het daarbij gaat. De wijzigingen zijn volgens bezwaarde nimmer gemotiveerd of toegelicht.
19. De door de NZa aangebrachte wijziging leidt volgens bezwaarde naar verwachting tot een verlenging van de wachttijd voor chauffeurs die een keuring moeten ondergaan bij een neuroloog of psychiater. Dit komt doordat het keurend medisch personeel vreest dat het tekort aan tijd voor indirecte werkzaamheden zal resulteren in een verminderde bereidheid om keuringen uit te voeren. Voorts stelt bezwaarde dat een tekort aan keurend neurologisch en psychiatrisch personeel waarschijnlijk zal leiden tot een beperking van het aantal keuringslocaties, met name buiten stedelijke gebieden. Dit heeft als gevolg dat de beschikbaarheid en bereikbaarheid voor personen met verminderde mobiliteit worden verminderd. Ten slotte zullen chauffeurs als gevolg van toenemende wachttijden en een beperkt aantal beschikbare locaties waarschijnlijk extra kosten moeten maken, zoals dubbele kosten, spoedaanvragen, extra lessen en hogere reiskosten. Dit wordt beschouwd als een onrechtvaardige situatie.
20. Bezwaarde verzoekt de tariefstructuur voor rijbewijskeuringen aan te passen door de afhankelijkheid van de benodigde tijd los te laten. In plaats daarvan wordt voorgesteld om per 1 januari 2024 een maximaal tarief van € 225,- exclusief BTW in te voeren, jaarlijks geïndexeerd op basis van de prijsindexcijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). Deze aanpassing beoogt een toename van het aanbod van keurend medisch personeel, vermindering

van onduidelijkheid over kosten en verlichting van administratieve lasten voor keurend artsen. Het voorgestelde tarief zou de marktwerking en keuzevrijheid voor chauffeurs bevorderen, terwijl het tevens de efficiëntie van keurend artsen zou verbeteren.

STANDPUNT CBR

21. Het CBR is als expert in de gelegenheid gesteld om op het bezwaarschrift te reageren. Hieronder wordt het standpunt van het CBR kort weergegeven.
22. Het CBR is van oordeel dat voor een eenvoudigere psychiatrische keuring (voor ADHD/ASS, depressie en psychose), net als voor keuringen uitgevoerd door cardiologen en internisten, geen extra indirecte tijd nodig is. De administratieve afhandeling is vergelijkbaar met die van keuringen voor andere specialismen en indicaties. Hoewel er altijd wel eens een uitzondering kan zijn bij een complexere casus, zal er een veelvoud van uitzonderingen zijn in het voordeel van de keurend arts qua tijdsbesteding. Het gaat om een gemiddelde tijdsbesteding. Het CBR ontvangt tientallen klachten per jaar over de kosten van het medisch onderzoek, met bijvoorbeeld signalen dat men bedragen boven de € 250,- euro moet betalen voor nog geen 10 minuten onderzoek door een arts. Tijdens de hoorzitting heeft het CBR uitgelegd dat er jaarlijks honderdduizend keuringen plaatsvinden en op basis hiervan kan het CBR zien wat er speelt. Gemiddeld genomen zijn er geen verschillen tussen de specialismen die een differentiatie voor indirecte tijd, met uitzondering van een aantal indicaties, rechtvaardigen.

WETTELIJK KADER

23. Alvorens in te gaan op de afzonderlijke bezwaargronden, wordt hieronder het wettelijk kader en de achtergrond geschetst waartegen het bestreden besluit is genomen.
24. *Tarief- en prestatieregulering Wmg*
De Wet marktordening gezondheidszorg (Wmg) is van toepassing op werkzaamheden verricht door personen ingeschreven in een register als bedoeld in artikel 3 van de Wet op de beroepen in de individuele gezondheidszorg of door personen als bedoeld in artikel 34 van die wet, voor zover het betreft werkzaamheden in het kader van hun beroepsuitoefening. Dit betekent dat rijbewijskeuringen uitgevoerd door bijvoorbeeld psychiaters, neurologen en cardiologen, vallen onder de reikwijdte van de Wmg. In de Wmg is bepaald dat de NZa in een beschikking voor het rechtsgeldig in rekening kunnen brengen van een tarief vastlegt of sprake is van een vrij tarief, vast tarief of een maximumtarief en welke prestatie er bij het tarief hoort.¹
25. Het is een zorgaanbieder verboden om een hoger tarief in rekening te brengen dan door de NZa voor een prestatie is vastgesteld.² Ook is het een zorgaanbieder verboden om een tarief in rekening te brengen voor een prestatie waarvoor de NZa geen of een andere prestatiebeschrijving heeft vastgesteld.³

---

¹ Art. 50 lid 1 onder a t/m d Wmg.

² Art. 35 lid 1 onder a en b Wmg

³ Art. 35 lid 1 onder c en d Wmg.

26. *Beleidsregels en Nadere Regels*

De NZa stelt beleidsregels vast over het uitoefenen van de bevoegdheid om tarieven en prestatiebeschrijvingen vast te stellen.⁴ Voor de onderhavige procedure is de Beleidsregel Prestaties en tarieven medisch-specialistische zorg⁵ (hierna: beleidsregel), inclusief de bijlage Totstandkoming tarieven, de Nadere Regeling medisch specialistische zorg⁶ (hierna: nadere regel) en de bestreden beschikking van belang.

27. *Bestreden tariefbeschikking*

Op basis van de uitgangspunten, beschreven in de beleidsregel stelt de NZa prestaties en tarieven vast. Met ingang van 1 januari 2024 kunnen, naast de standaardprestatie voor de gezondheidsverklaring (prestatie 119027), de toeslagen genoemd in prestaties 119062 en 119063 in rekening worden gebracht.

28. *Verantwoording wijzigingen dbc-release RZ24b*

Het Verantwoordingsdocument dbc-release RZ24b bevat een update van de noodzakelijke correcties.⁷ Hierin wordt onder meer benoemd dat de inhoudelijke invulling van de doorgevoerde wijzigingen van de voorwaarden afkomstig is van het CBR en dat de NZa geen aanleiding heeft om te twifelen aan deze bevindingen en conclusies en de voorwaarden overneemt.

BEOORDELING VAN HET BEZWAAR

Prestatie 119063

29. Bezwaarde is van mening dat de NZa de toeslag voor extra indirecte tijd niet mag beperken tot de vier in de prestatie genoemde indicaties. Door bezwaarde is aangevoerd dat de wijziging van de toeslag voor indirecte tijd onzorgvuldig tot stand is gekomen, geen inhoudelijke motivering kent en voor hen grote gevolgen heeft. De NZa beoordeelt dit onderdeel van het bezwaar als volgt.
30. De NZa heeft naar aanleiding van diverse klachten van consumenten over de betaalbaarheid van rijbewijskeuringen onderzocht in hoeverre de prestaties en tarieven aansluiten bij de huidige praktijk. Hiertoe heeft de NZa contact gehad met het CBR. Het CBR heeft aan de NZa toegelicht dat voor de eenvoudigere psychiatrische keuringen (bijvoorbeeld ADHD/ASS, depressie en psychose) in principe geen extra indirecte tijd, bovenop de indirecte tijd die in de standaardprestatie is meegenomen, nodig is. De administratieve afhandeling is vergelijkbaar met die van keuringen voor andere specialismen en indicaties. Voor enkele neurologische en psychiatrische keuringen is het wel aannemelijk dat regelmatig extra indirecte tijd noodzakelijk is.
31. Op basis van deze *expert opinion* van het CBR en na consultatie bij branche- en beroepsverenigingen en de grote, specifiek op rijbewijskeuringen gerichte instellingen, heeft de NZa besloten dat de toeslag voor extra indirecte tijd alleen nog in rekening mag worden gebracht bij een herkeuring en vier specifieke indicaties (prestatie 119063).

---

4 Art. 57 lid 1 sub b en c Wmg

⁵ Beleidsregel prestaties en tarieven medisch-specialistische zorg - BR/REG – 24102a

⁶ Regeling medisch-specialistische zorg - NR/REG-2403

⁷ Verantwoording wijzigingen dbc-release RZ24b v20230928 met ingangsdatum 1 januari 2024.

32. Ook bezwaarde zelf lijkt te onderschrijven dat voor een aantal indicaties gemiddeld genomen meer indirecte tijd nodig is. Op de website van bezwaarde is namelijk bij het onderdeel “tarieven” terug te lezen dat de gemiddelde duur voor een keuring afhangt van de categorie keuring. Zo zou voor keuringen voor ADHD, Autisme/ASS en een bipolaire stoornis gemiddeld genomen geen extra indirecte tijd bovenop de standaardprestatie nodig zijn, terwijl voor de keuringen met een indicatie persoonlijkheidsstoornis en alcohol en/of drugs gemiddeld genomen wel extra indirecte tijd nodig zou zijn. Bezwaarde geeft hiertoe op haar website het volgende aan: *“Op basis van de vele keuringen die onze artsen doen gaan wij uit van een gemiddelde duur in geval van een keuring naar aanleiding van een Gezondheidsverklaring.”* Bezwaarde heeft tijdens de hoorzitting ook bevestigd dat zij door ervaring weet voor verschillende indicaties en hoe lang de keuringen gemiddeld genomen duren en hoeveel tijd de voorbereidingen kosten.
33. De categorieën waarvoor volgens het CBR en bezwaarde gemiddeld genomen extra indirecte tijd nodig is, bovenop de indirecte tijd uit de standaardprestatie, komen behoorlijk overeen. Hierdoor lijkt het niet onredelijk dat de toeslag voor extra indirecte tijd alleen bij bepaalde categorieën van keuringen in rekening kan worden gebracht. Desondanks is de NZa in de heroverweging op bezwaar van mening dat in de bestreden beschikking onvoldoende is onderbouwd dat de tarieven die psychiaters en neurologen na de wijziging van de toeslag voor extra indirecte tijd in rekening kunnen brengen, gemiddeld genomen redelijkerwijs kostendekkend zijn. De onderdelen van het bezwaarschrift die gericht zijn op prestatie 119063 worden daarom gegrond verklaard.

Prestatie 119062

34. Bezwaarde is van mening dat de NZa de toeslag voor extra directe tijd niet verder mag differentiëren van 15 minuten naar 5 minuten. Deze wijziging leidt volgens bezwaarde eerder tot meer dan tot minder discussies met consumenten. Bezwaarde pleit voor één maximumtarief voor alle keuringen.
35. De NZa heeft regelmatig signalen van consumenten ontvangen dat een keuring net iets langer duurt dan de 15 minuten uit de standaardprestatie. Tot en met 31 december 2023 kon de zorgaanbieder in deze situatie een toeslag voor extra directe tijd van 15 minuten in rekening brengen. Om de rekening voor consumenten meer in lijn te brengen met de (werkelijke) lengte van de keuring en de geleverde inspanning door de keuringsarts, heeft de NZa in de bestreden beschikking de toeslag voor extra directe tijd gedifferentieerd naar 5 minuten.
36. In de heroverweging op bezwaar is de NZa van mening dat bezwaarde geen overtuigende redenen aangevoerd heeft waarom de differentiatie naar 5 minuten in prestatie 119062 naar verwachting leidt tot meer discussies met consumenten. Van belang is dat een rijbewijskeuring door de consument zelf wordt betaald. Indien de directe tijd van een keuring 16 minuten bedraagt, betaalt de consument met ingang van 2024 een toeslag voor 5 minuten extra directe tijd in plaats van 15 minuten. Door de differentiatie worden onnodig hogere kosten voor de individuele consument beperkt. Ook wordt transparanter waarvoor de consument betaalt. Tegelijkertijd kan de zorgaanbieder nog steeds maximaal 30 minuten aan extra directe tijd in rekening brengen. De NZa volgt bezwaarde dan ook niet op dit onderdeel van bezwaar.

CONCLUSIE

37. Gelet op het voorgaande herroept de NZa het bestreden besluit gedeeltelijk. De NZa herroept de bestreden beschikking voor zover deze beschikking ziet op de prestatie met de code 119063. De NZa wijzigt de voorwaarden zoals bedoeld in artikel 34d lid 3 van de Regeling medisch-specialistische zorg - NR/REG-2403a en stelt hiervoor een apart wijzigingsbesluit vast. Voor het overige blijft het bestreden besluit in stand.
38. Voor zover het bestreden besluit niet voldoende is gemotiveerd wordt dit gebrek in dit besluit op bezwaar hersteld met bovenstaande overwegingen.
39. Als u het niet eens bent met dit besluit kunt u binnen zes weken na verzending van dit besluit beroep instellen bij het College van Beroep voor het bedrijfsleven.

Adres:

College van Beroep voor het bedrijfsleven

Postbus 20021

2500 EA 's-Gravenhage

Het beroep moet volgens artikel 6:5, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht schriftelijk en ondertekend worden ingediend en moet ten minste de volgende gegevens bevatten:

- naam en adres van de indiener;
- de dagtekening;
- een omschrijving van het besluit waartegen het beroep zich richt;
- de gronden (onderbouwing) van het beroep.

Indien beschikbaar moet een afschrift van dit besluit worden meegezonden.

Hoogachtend,

Nederlandse Zorgautoriteit,

mw. drs. G.J.C.M. Engwirda-Kromwijk,
voorzitter Raad van Bestuur

Bijlage:

- Wijzigingsbesluit